

ПРАВНО СХВАТАЊЕ

Поводом спорног правног питања Први основни суд у Београду бр. 11.И16353/12 од 07.06.2012. године

"ЗАКЉУЧАК ПОВЕРЕНИКА О ИЗРЕЧЕНОЈ НОВЧАНОЈ КАЗНИ НЕ ПРЕДСТАВЉА ИЗВРШНУ ИСПРАВУ ИЗ ЧЛАНА 13. СТАВ 1. ТАЧКА 2. ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ И ОБЕЗБЕЂЕЊУ ПА ОСНОВНИ СУД НИЈЕ СТВАРНО НАДЛЕЖАН ЗА ЊЕГОВО ПРИНУДНО ИЗВРШЕЊЕ".

Спорно правно питање Спш 6/2012 гласи:

„Ко спроводи извршење одлука Повереника и у ком поступку, те да ли је у судској надлежности да извршава одлуке Повереника донете у поступку административног извршења решења Повереника, а којим одлукама – закључцима Повереника је изречена новчана казна“.

У пракси је спорно значење члана 28. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Службени гласник РС" 120/04... 36/10), у вези члана 13. сада важећег Закона о извршењу и обезбеђењу [\[1\]](#).

Правило из члана 28. Закона о слободном приступу... гласи:

Решења Повереника су обавезујућа, коначна и извршна.

„Административно извршење решење Повереника спроводи Повереник принудом (принудном мером, односно новчаном казном) у складу са законом који се уређује општи управни поступак.

У поступку административног извршења решења Повереника не може се изјавити жалба која се односи на извршење.

Ако Повереник не може спровести своје решење на начин из става 2. овог члана, Влада му на његов захтев пружа помоћ у поступку административног извршења тог решења – применом мера из своје надлежности односно обезбеђењем извршења решења Повереника непосредном принудом“.

По члану 13. став 1. тачка 2. Закона о извршењу и обезбеђењу извршне исправе су: *правноснажна, односно коначна одлука донета у управном и прекршајном поступку и поравнање у*

управном поступку, ако гласе на испуњење новчане обавезе и ако посебним законом није друкчије одређено.

У тумачењу и примени цитираних правила пред основним – извршним судовима спорно је: да ли је основни суд стварно надлежан за извршење закључака Повереника о изреченим новчаним казнама.

Према доказима (решењима извршних судова) који су приложени уз захтев за решење спорног правног питања у току 2011. године судска пракса је била јединствена: основни суд је стварно надлежан за извршење закључака Повереника о извршењу изречене новчане казне (Основни суд у Београду, Основни суд у Новом Саду, Основни суд у Зајечару и Основни суд у Крагујевцу).

Супротно у предмету бр. 11.И 16353/12 (решење од 07.јуна 2012. године) Први основни суд у Београду, огласио се „ненадлежним за поступање у овом извршном предмету, па се предлог за извршење извршног повериоца Републике Србије – Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Београд, поднет овом суду 09.04.2012. године одбацује“. Решење о апсолутној ненадлежности извршни суд заснива на правилу из члана 272. Закона о општем управном поступку по коме новчане казне изречене по том закону извршавају органи надлежни за извршење новчаних казни изречених за прекршаје.

Грађанско одељење сматра да су испуњени услови за заузимање правног схватања (без обзира што Уставни суд^[2] решава сукоб надлежности између редовних судова и других државних органа), јер у пракси постоји различито поступање у већем броју предмета по спорном правном питању (члан 180. новог ЗПП); у четири предмета за сада је одређен застој поступка пред Првим основним судом; захтев садржи кратак приказ утврђеног стања ствари и наводе странака о спорном питању, разлоге због којих се суд обраћа; постоји тумачење спорног питања и захтев је достављен странкама на изјашњење (не постоје разлози за одбацивање захтева као непотпуног по члану 182. ЗПП).

По првом мишљењу основни суд је надлежан за спровођење одлука повереника о изреченој новчаној казни, јер се новчане казне у ширем смислу могу сматрати новчаним обавезама, па одлука повереника представља извршну исправу из члана 13. Закона о извршењу и обезбеђењу.

По другом, суд није надлежан за спровођење одлука повереника, јер посебан закон наређује да административно извршење спроводи повереник и Закон о општем управном поступку (супсидијерно се примењује) чини разлику између новчаних обавеза и новчаних казни.

Наиме, језичким, а и циљним тумачењем правила из члана 28. Закона о слободном приступу..., а повезано са чланом 13. Закона о извршењу и обезбеђењу, као и правилом о административном извршењу садржаним у члану 272. ЗУП-а и правилом из члана 299. Закона о прекршајима може се закључити да је редован суд (извршни суд) апсолутно ненадлежан за извршење решења (закључака) о изреченој новчаној казни.

Услов за судско извршење одлуке органа управе (у које спада и Повереник) је да „**посебним законом није друкчије одређено**“. У овом случају посебан закон (Закон о слободном приступу...) је наредио да административно извршење решења изрицањем новчане казне спроводи доносилац решења (закључка) – Повереник у складу са правилима извршења садржаним у Закону о општем управном поступку. Новчане казне изречене по том закону извршавају органи надлежни за извршење новчаних казни изречених за прекршаје (члан 272. ЗОУП-а). Изречену новчану казну извршава суд, **односно орган управе који је казну изрекао** (члан 299. Закона о прекршајима). Закључак Повереника представља казну за орган јавне власти који не поступа по наређењу Повереника, па како је Повереник орган управе који је казну изрекао, то он и извршава (реализује) свој закључак пленидбом новчаних средстава са рачуна органа јавне власти.

И циљно тумачење води истом закључку. Повереник је самостални државни орган, независан у вршењу своје надлежности (члан 1. Закона о слободном приступу...) и циљ закона је ефикасно остваривање права у области заштите интереса јавности и остваривање слободног демократског поретка и отвореног друштва. Управо начело ефикасности оправдава став да повереник самостално уз помоћ Владе обезбеди извршење својих одлука.

Имајући у виду изложено, а нарочито заповест закона да Повереник извршава сопствено решење и да му у случају немогућности спровођења, Влада на његов захтев пружа помоћ, обезбеђењем извршења решења непосредном принудом, и да је тај посебан закон искључио примену општих правила (Закон о извршењу и обезбеђењу) и под условом да се новчана казна сматра новчаном обавезом, то је основни суд апсолутно ненадлежан за спровођење тог извршења (посебан закон је тако одредио).

Грађанско одељење је прихватило друго мишљење и усвојило изложено правно схватање (седница од 01.10.2012. године)

[1] Садржински исто правило постојало је и у Закону о извршном поступку – члан 30. став 1. тачка 2

[2] Члан 167. став 2. тачка 1. Устава РС и члана 29. Закона о Уставном суду